

טרטרת הדורות

SHARSHERET HADOKOT

כרך ב' מס' 2

החברה הגניאלוגית הישראלית

פברואר 1988

פגישותנו הבאות:

- 17/2/88 שמואל שמיר - צוואות וירושות כמקור למידע גניאלוגי עם הדגשה על משפחות בירושלים.
- 9/3/88 פרופ' אמנון כהן - ארכיון בית הדין המוסלמי בירושלים כמקור לתולדות תושבי העיר בתקופה התורכית, בשעה 20.00 באולם הקטן של "יד בן צבי" ברח' אברבנאל.
- 27/4/88 עקיבא איגר - אבותיו וצאצאיו של רבי עקיבא איגר-גינס 1761-1837.
- 25/5/88 בתיה אונטרשץ-המדור לחיפוש קרובים וגרדה הופר על ספרה "מורשת משפחת אוטיץ".
- כל ההרצאות מחוץ להרצאתו של פרופ' כהן תהיינה בשעה 19.30 באולם "מפקשי דרך" שד' ש"י עגנון 22.

הסיפורים שמאחורי הגניאלוגיה:

חוברת מיוחדת של "אבותינו" כרך 3 מס. 4 מוקדשת הפעם כולה ל"עניין האנושי המלהיב של הגניאלוגיה". נביא כאן קיצור של הרשימה הראשונה: "פריה מסתפחת למשפחת קאהן" מאת פריה בליטשטיין-מסלוב.

מיד לאחר לידתי אומצתי על ידי הורי הרולד ושרה קרמר בליטשטיין. הם גידלו אותי באוירה של אושר ואהבה. תמיד ידעתי ש"נבחרתי" בין כל התינוקות בבית החולים על ידי הורי האוהבים.

התחלתי להתעניין בגניאלוגיה ב-1973 כאשר בן דודי מסר לי חומר, שאסף 20 שנה לפני כן על משפחת בליטשטיין. התעניינותי בנושא הלכה וגברה וכך הייתי בין מיסדי החברה הגניאלוגית במדינת, באילינוי ב-1980. בזמן הזה לא גיליתי שום יזמה לחפש מידע על משפחתי הטבעית.

צרוף מקרים אחדים הניעו אותי ב-1984 לבקש העתק של תעודת הלידה שלי. קיבלתי למרות שבאילינוי מסמכי אימוץ סגורים בדרך כלל.

בתעודה נכתב שנולדתי לויין ומרי בלומפלד קאהן וצויין שהייתי ילדם הרביעי. עובדה זו עוררה שורת שאלות - מדוע נמסרתי לאימוץ לאחר שנולדו לזוג זה שלושה ילדים ומה קרה לאחי ואחיותי? רק חתימתה של מרי קאהן הופיעה בתעודה ולכן הנחתי שויין מת ובגלל זה נמסרתי לאימוץ.

ביקשתי מידידי לעזור לי בחיפוש בעיתוני שיקגו, כדי למצוא הודעת אבל על מותו של ויין קאהן. באחד הימים טלפן אלי חבר והכתיב לי שבעה שמות שהופיעו במודעת אבל שהודיעה על מותו של ויין קאהן ב-8 באוקטבר 1972. בעלי שמות אלה היו אחי ואחיותי הטבעיים. לא שלושה אלא שבעה ! מדוע נמסרתי רק אני, הבת הרביעית, לאימוץ ? טלפנתי לחברת הקבורה שנזכרה במודעה על פרטי הקרובים ונמסרו לי הכתובות של שני הבנים הראשונים רוברט וסיד.

במצב של מתח טלפנתי לרוברט, אולם המספר לא היה מחובר והופנתי למספר אחר בפלורידה. שיחה כזאת לא נראתה לי מתאימה לקשר בין-עירוני. חיגתי את המספר של סיד והוא ענה. לקחתי נשימה עמוקה והצגתי את עצמי בשם פרן ושאלתי אם התאריך 18.6.1941 (תאריך לידתי) אומר לו משהו. הוא ענה בשלילה ומכאן שלא ידע עלי. "סיד, תינוקת נולדה בתאריך זה למרי ולוין קאהן והיא נמסרה לאימוץ". אמרתי: "אלה היו הורי" ענה. "אני יודעת ואני התינוקת". לאחר

הפסקה ארוכה הצלחנו להמשיך בשיחה ונדברנו להפגש במסעדה באותו הערב. בינתיים חזר בעלי הביתה. הייתי בהלם, אבל הצלחתי לספר לו מה קרה וביקשתי להתלוות אלי. במגרש החניה נתקלנו באדם וכשפנה אלי היה נדמה לי שאני מסתכלת בראי. אכן זה היה אחי. הוא סיפר לנו שטלפן לאימו, שגרה בפלורידה והיא אישרה את הסיפור. "אבל מדוע נמסרתי לאימוץ ולא הילדים האחרים ?" שאלתי. הוא נזכר שבשנה זו, כשהוא היה בן שש, עזב האב את המשפחה. הוא, אחיו ואחותו נמסרו לבית ילדים יהודי, כי אמו לא יכלה לקיים אותם. האם, בשלב מאוחר יותר, השלימה את הסיפור. היא היתה בשלבים הראשונים של הריון, שהבעל והילדים לא ידעו עליו, ויעצו לה למסור את הילוד לאימוץ. אחרי שנתיים חזר הבעל ונולדו ארבעה ילדים נוספים. במסיבות משפחתיות היה ויין מעמיד כסא נוסף ליד השולחן המשפחתי, והילדים לא ידעו את הסיבה עד שנכנסתי לחיהם.

הרשימה ממשיכה לספר כיצד במשך הזמן נפגשו משפחתה של פריה ומשפחות שבעת האחים והאחיות ומצאו בקלות שפה משותפת. כדאי לקרוא !

מאמרים אחרים באותה החוברת: חיפוש אחרי משפחת טופף בסיביר, ארה"ב, יפן ואוסטרליה מאת סופי קפלן. הגברת בספר הטלפון בוינה (מש' רינגלהיים) מאת אריה ברקאי. אף פעם לא שמעתי את סבתי שרה - הרי בונים. הרפתקאותיו של מתנדב - ג'ון הנרי ריכטר. ביקור בשטטל של אבותי - רוז אנה טנדלר וורת.

שורשים של משפ' שטיינדלר - ליויו שטנדלר. מקס - גרי מוקוטוף.
הגילוי הגניאלוגי המרגש בעבודתי - אסתר רמון. ענף המנורה באילן משפ'
בן דוד (42 דורות) מאת דוד אינזידלר.
אגב, בעקבות רשימתי שלח לי מישהו מארה"ב חומר נוסף על משפחתי - משפ'
הומבורגר.

(אמרי יתון)

מידע לעוסקים במחקר גניאלוגי

ספרים חדשים

מורשת משפחת אוטיץ הסטוריה אישית של יהדות מרכז אירופה - גרדה הופר
הוצ' פוזנר ובנו, רח' בני בתירה ירושלים 93 592. המחיר \$ 13.75 או 22.40 ש"ח.
מפי גרדה: "הערה צינית של בן משפחה צעיר שלחה אותי למסע מרתק כדי לבדוק אם
הספקנות היתה מוצדקת. הגעתי חזרה למאה השש עשרה לשמעון הרוכל אשר גר בעיר
קטנה בדרום בוהמיה. הנסיון שלו ושל צאצאיו אפייני לתולדות היהודים שגרו
תחת שלטון בית הבסבורג באוסטריה, בוהמיה, מורביה, חלקים מרומניה, יוגוסלביה
ופולין. חוקים קפדניים קבעו בחייהם של משפחתו של שמעון. למשל, רק לבן
הבכור הותר לשאת אישה. מיסים גבוהים הוטלו על בן שרצה לשאת בת מגיטו אחר,
רשות לפתוח את החנות רק פעמיים בשבוע ועוד. מצאתי פרטים מעניינים על מצב
האישה בגיטו, גילדות יהודיות, על בחירת הרב המחוזי ועל חיי היום יום של
אבותינו במרכז אירופה. עברו 13 דורות מאז שמעון נדד כדי למכור את סחורתו.
אלפים רבים מצאצאו מפוזרים כיום על פני כדור הארץ, כשהם אינם יודעים על
גורל אבות אבותיהם.
כתבתי את הספר מנקודת ראות של הגניאלוגיה. הזכרתי למעלה מ-200 משפחות שהיו
קשורות עם משפחת אוטיץ באחד הימים. המקורות מופיעים בהערות ובסוף הספר.
גרדה הופר חברה בחברתנו.

בשליחות ירושלים! תולדות משפחת פ"ח - רוזנטל מאת אריה מורגנשטרן.

ואלה שורשי.. מאת רבקה וינגרטן. הוצ' רבקה וינגרטן ירושלים 1987.
המחיר 36 שקלים.

בפגישתנו האחרונה הרצו דר' אריה מורגנשטרן, הסטוריון המתמחה בתולדות הישוב
היהודי בא"י במאה ה-19 והגב' רבקה וינגרטן, לילדת העיר העתיקה והמקימה של
מוזיאון "חצר הישוב הישן" על ספרם המשותף. אבי משפחת פ"ח-רוזנטל, ר' שלמה
פ"ח-רוזנטל היה אחד מעשרת העולים האשכנזים הראשונים לירושלים ומן החלוצים
שייסדו את הישוב האשכנזי בעיר. בנו של ר' יצחק היה מעסקניה החשובים של
ירושלים במאה ה-19. בני משפחה זו לא היו רק תלמידי חכמים, אלא הם התפרנסו
מיגיע כפיהם, כפי שמעיד תשם פ"ח - פיתוחי חותם. מסמכים של המשפחה היו בידי
גב' וינגרטן.

בספר הוציא דר' מורגנשטרן את האגרות כפרסום מדע, כשהוא התבסס גם על ארכיון ארגון הפקידים והאמרכלים מאמשרדם ועל יומני המסיונרים, שליחי החברה הלונדונית להפצת הנצרות בקרב היהודים משנות ה-20 וה-30. הוא גם הוסיף קובץ אגרות ששלחו יהודי א"י לקהילת טריעסטי במאות ה-18 וה-19 ואגרות ששלחו תלמידי הגר"א ומנהיגי החסידים בא"י לר' שלמה פ"ח. הגב' וינגרטן כתבה על משפחה והוסיפה עץ משפחה. יש גם מפתח אישים ומקומות.

ארכיון יד ושם

הגב' אלישבע שאל שהרצתה בחברתנו מנתה את החומר הרב המצוי בארכיון, שיכול לעזור לחוקר בגניאלוגיה. במקום מצויים קטלוגים מפורטים. נציין כאן כרטסות ממאוטהאוזן, דכאו ועוד.

כרטסת יהודים מגרמניה שאזרחותם נשללה (1939-1943), כרטסת מצ' כוסלובקיה של יהודים שלא גורשו לטרזינשטאט. רשימות מטרזינשטאט, ארכיון היודנראט בגיטו לודז', תיעוד מהועד של יהודי בלגיה בלונדון וכו'.

ידע על שמות משפחה

באונברסיטת חיפה, מגדל אשכול 1610 קיימת חברה לחקר השפות היהודיות. היא מוציאה עלונים. דמי החברות הם \$18. חבר יכול הגיש 5 שמות משפחה לשנה לניתוח. פרטים נוספים בחלק האנגלי. סמינר גניאלוגי יהודי יתקיים בווינגטון מה-26 ביוני ועד-1 ביולי 1988.

חדשות מחברתנו

הספריה שלנו - אנו מתכוננים לארגן את החומר המצוי בידינו ולרכז ספרים הנוגעים לנושא. נשמח לקבל חומר מכס ועזרה בסידור.

חברנו שלום גולדשמידט עוזר לנו בהנהלת החשבונות ומשלוח העלונים. רב תודות!

רשימת החברים והמשפחות הנחקרות - בחלק האנגלי תמצאו את הרשימה הראשונה. המשך בעלון הבא. מסרו את הפרטים הדרושים.

חברים מחוץ לירושלים - 14 מחברינו גרים מחוץ לירושלים. חלקם מצליחים לבוא לפגישותינו וכל כך כל הכבוד. כולם מוזמנים לכתוב לנו על עבודתם, כמו שעשה חברינו טוביה גולדשטיין ת.ד. 235 רמת-גן:

"זה 7 שנים רעיתי ואני חוקרים את משפ' גולדשטיין. אבל ז"ל ואימי שתחילה, היו בני דודים ראשונים צאצאים מאותו דוד גולדשטיין הלוי שנולד בסביבות 1800 והיו לו 25 ילדים משתי נשים. גילינו כבר 15 זרועות מהמשפחה.

מקום מגוריו האחרון היה בנג'י-אורליך בסלובקיה בקרבת הגבול עם פולין. צאצאיו התפשטו בכל סלובקיה ועד דברדין בהונגריה. ערכנו כנס משפחתי ראשון ואנו מעוניינים ליצור קשר עם כל גולדשטיין כדי לבדוק אם יש קרבה.

השתתפות בצער - אנו משתתפים בצערנו דר' פאול יעקבי על מותו של אחיו הרמן יעקבי ז"ל.